تارایەک لە خوێن

قادر عەلی خا
(بۆکان)

ماوەیەک دەبێ بە خەبەر هاتووم، خەو هێشتا دڵی بەرنەداوم، وا هەست دەکەم ڕۆژە، دەبێ تاو کەوتبێ و ڕووناکی لە وڵات گەڕابێ، بەڵام من خۆم گرمۆڵە کردووە و لێفەکەم بەسەر خۆمدا کێشاوە، جارجار، وەک بەدزییەوە بێ، چاوێکیانم هەڵدێنم، هیچ شەبەقێک لە درزی لێفەکەوە نایەتە ژوورێ، وڵات تاریکە سەڵاتە، کەچی من پێم وایە دەبێ ڕۆژ بێ، چونکە ئەم شەو زۆر درەنگ خەوتم، نزیکە ڕۆژ بوو ئەگەر کتێب و شتەکانم کۆ کردەوە و خۆم خزاندە ژێر لێفەکەمەوە، پێم وابوو هەر ناتوانم چاوێکیش گەرم کەم ڕۆژ دەبێتەوە، کەچی زۆر باش نووستووم و هیلاکی لەشم دەرچووە، حەساومەتەوە و تەواو سووک بووم، هەست دەکەم دەبێ ماوەیەکی زۆر بێ خەوتووم، لێفەکە لەسەر خۆم لادەدەم، ژوورەکەم تاریک تاریکە، پێم سەیرە! یانی ڕۆژ نەبۆتەوە!؟ هەر شەوە!؟ بڕێک خۆم دەکێشمەوە و هەڵدەستمە سەر پێ، پەردەی پەنجێرەکە لادەدەم، هەر شەوە، شەوێکی تاریک و نووتەک، زۆر دوور بە بەر سوخمە ڕەشەکەی ئاسمانەوە هەندێک پوولەکە ئەستێرەی کز سۆڵەیان دێ، لە خۆم و لەو شەوە دڕدۆنگم، شەو شتێکی وای بە بەرەوە نەمابوو ئەگەر نووستم، ئێستا حەساوەم تێر خەوتووم، کەچی هەر ڕۆژ نەبووەتەوە! بڵێیی حاڵم تێک نەچووبێ؟ سەرم لێ گێژەوە نایێ، هەست بە هیچ ئازارێک ناکەم، ئەوەندەی لەبیریشم بێ شتێکی واشم نەخواردووە، کە حاڵم پێی گۆڕابێ، پەردەکە دادەمەوە، ئەستێرەکان بزر دەبن، بارستایی تاریکی نێو دیوەکەم ئەستوورتر دەبێ، چاوێک لەکاتژمێرە دیوارییەکە دەکەم، لەبەر تاریکی پێم ناخوێندرێتەوە، بە بەڵەدی و دەستەکوتێ کلیلەکان

دەبینمەوە و گلۆپەکان هەڵدەکەم، ژوورەکەم پڕ دەبێ لە ڕووناکی، سڵاوێک دەنێرم بۆ (ئەدیسۆن)، چاوەکانم لێک دەنێم و هەڵیان دێنمەوە، بە ڕۆشناییەکە ڕادێم، چاو لە کاتژمێرەکە دەکەمەوە، دەحەپەسێم، پێم سەیرە، باوەڕ بە چاوم ناکەم! بڵێی بەهەڵەدا نەچووبم؟ چاوەکانم هەڵدەگلۆفم هەمیسان چاو لەکاتژمێرەکە دەبڕمەوە، ڕاست وایە! دوازدەی شەو، تاسێک بەسەرمدا دێ، لەوانەیە بەعەرزبدا کەوم، بەیارمەتی دیوارەکە خۆم ڕادەگرم، دەمەو بەیان بوو نووستم، یانی من شەو و ڕۆژێکە بەخەبەر نەهاتووم، ئەستەمە ئەو هەموو خەوە، بڵێی بێ هۆش نەبووبێتم؟ هیچ ناساغییەکیشم نییە، بۆ بە خەبەر نەهاتووم! زەنگێک، هەرایەک، تەقەیەک گوێشم گران نییە، خەوی ئاوا قورس! ؟نەکا شاریان سەم باران کردبێ! ئاخر ئێمە لە بەختانمانە، پەنجەی ترسێک ئەوکم دەگرێ، دەکەومە دڵەکوتێ نەکا وابێ، بەلەز هەڵدێمە دەرێ، هەوایەکی ناخۆش و مەیبیو هاشاوڵم بۆ دێنێ، بۆنێکی تیژ و تاڵ لووت و دەروونم دەئاخنێ، گوڵی نێو باغچەی حەوشەکە هەموویان بەلادا کەوتوون، دەڵێی سەمت لێداون، تابش ناهێنم و خۆ دەکەمەوە بەژووریدا، چاوێک لە کاتژمێرەکە دەکەم، یازدە و نیوە، تاسێکی تر دەمهەژێنێ، ئەم ڕەوتە نائاساییە جێی سەرسوڕمانە، ماوەیەک لەمەوپێش سەعات دوازدە بوو، من سەرم لێ شێواوە، یان کاتژمێرەکە؟ ئەم پرسیارە چاوم بەمیلەکانی کاتژمێرەکەوە گرێ دەدا، هەموویان لە گەڕانداں، بەڵام بە دژی ڕەوتی ئاسایی و پێشوویان دەئاژوێن، کات هێور هێور پێ بە پێی میلەکان بەرەو پاش دەکشێتەوە، دایکم بە خشەخشی منەوە بەخەبەر هاتووە و سەردەکێشێتە دیوەکەم.

– ڕۆڵە ئەوە هەر نەنووستووی؟ ناساغی؟ نا دایە هیچ کوێم نایەشێ، بێ دەنگ دەچێتە دەرێ و دەگەڕێتەوە دیوەکەی خۆیان، چاوێکیشی لە کاتژمێرەکە کرد، بەڵام هەستی بەگۆڕانەکە نەکرد، ئاخر ئەو لە سەعات ناگا، گزنگی خوشکم نەبوایە قەتی نەدەزانی کاتژمێر چەندەیە، هەر ئەو پێی دەکوت. بە ڕۆیشتنی دایکم من دەمێنمەوە و سەرسوڕمان و هەزاران پرسیاری جۆراوجۆر، بۆ ئەوەی لەکاتژمێرەکە دڵنیابم، چاوێکیش لەکاتژمێرەکەی دەستم دەکەم، ئەویش هەروایە، بەدژی ڕەوتی پێشووی دەئاژوێ، بەدەم پێپلی پرسیارانەوە دەچمەوە سەر جێگاکەم، درێژ دەبم و لێفەکەم بەسەر خۆمدا دەکێشم، خەو بەسەر پرسیارەکاندا زاڵ دەبێ و دەمکێشێتە نێو ئامێزی خۆیەوە، ئامێزێکی نەرمونیان. بەسواری کەژاوەی ئەم خەوە نیانە دەچمەوە دێ، دێ سەوزەکەمان سەرچاوەی پاکی و ساکاری، بەرلەوەی وێران بکرێ، ئای شەڕ ئای گوللە تۆپ و تفەنگ، ئای مرۆڤی بێ بەزەیی، لەناو نوێنێکی شڕۆڵدا ماندوو و شەکەت لەکاری ڕۆژی پێشوو خەوتبووم، بەحاڵێک و دووبەڵا دەنگی باپیرم دەهاتە گوێ، بۆڵەبۆڵی دێ، ئەو هەر جارە و بەسەر یەکێکدا دەیبۆڵاند، دەنگێکی زۆر بەرزیش، ئەم سەر و ئەوسەری دێ دەیانبیست، جارێک باوکم و دایکم جارێک نەنکم و کەڕەتێکیش لەگەڵ ئێمەی بوو، بە باوکمی دەکوت قوڕم دا بەنێوچاوتدا، دەڵێی بەخەو گۆچ کراوە، ئاخر خۆ نامری هەستی و نوێژەکەی بەیانیت نەچێ، گوێی لە جریوە جریوی ئەو مەلانە نابێ دەڵێی کەڕە! ئەو پێی وابوو ئەو مەلانە کە بەیانیان زوو هەڵدەستن و دەست دەکەن بە جریوە جریو و دەخوێنن ئەوە عیبادەت بۆ خوا دەکەن، باوکیشم دەیکوت کوڕە نەوەڵڵا هەر خوویەکە و لەسەریاندایە، خووی مەلانە و پشتاوپشت بەیەکتری دەسپێرن دەنا هیچی دیکە نییە، بەڵام مامۆستاکەمان لە مەدرەسە پێی دەکوتین ئەوە مزگێنی تاوکەوتن و وڵات ڕوون بوون بە ئێمە دەدەن، ئەو مەلانە زۆریان تاوکەوتن و ڕۆشناییان پێ جوانە و زۆریشیان قینیان لەتاریکی و ڕەشاییە، من زیاتر باوەڕم بە مامۆستاکەمان بوو تا باوکم و باپیرم، ئاخر ئەو زۆر زمانی شیرین و قسە خۆش بوو، کتێبی جۆراوجۆری زۆری خوێندبووەوە و بۆ هەر وتەیەکیشی بەڵگەیەکی زانستی دەهێنانەوە، بەڵام باپیرم هەر بەزۆری گوڕەگوڕ قسەکانی خۆی بەسەردا دەسەپاندین، بە ورتە ورتی باوکم و دایکم بە خەبەر دێم، خەریکن دەستنوێژ بۆ نوێژی بەیانی دەشۆن. بە ترسەوە دەڵێم بابە چاوێک لەو کاتژمێرە کە، کە میلەکانی بەرەو پاشەوە دەکشێنەوە، من دڵنیام ئەگەر زەمانیش بەرەو پاش بگەڕێتەوە ڕۆژ هەر لەو شوێنەوە هەڵدێ کە ئاوا بووە، بە بزەیەکی تاڵەوە چاوێکم لێدەکا و دەڵێ: خەرەفاوی ڕۆڵە! وڕێنە ناکەی؟ نەوەڵڵا نە خەرەفاوم و نە وڕێنە دەکەم، تۆ سەرهەڵێنە ئێستا سەعات هەشتی ئێوارەیە کە ئێوە نوێژی بەیانی دەکەن، من دڵنیام قسەکەم بەڕاست دەگەڕێ و خۆر هەر لەو شوێنەوە هەڵدێ

که لێی ئاواببوو، ئەوە نییە کاتژمێرەکە بەرەو پاشەوە دەکشێتەوە، دایکم بەترسەوە چاوی پرسیار لە باوکم دەبڕێ، لەونی لێ نەگۆڕابێ! تاوێکی لەمەوپێش هەستام وەخەبەر بوو پێم وابێ ئەمشەو نەنووستووە، بێ سەرنجدان بە قسەکانی من هەردووکیان دەچنە سەر بەرماڵەکە، بابم هەنگاوێک لەپێش دایکمەوە نوێژەکەی دادەبەستێ، نازانم بۆ! بەڵام ئەوەتەی لەبیرم بێ هەمیشە لە کاتی نوێژکردندا دایکم هەنگاوێک لەدوای باوکمەوە بووە، لەگەڵ سڵاوی نوێژەکەی دایکم هەردوو دەستی هەڵدەبڕێ، هەردوو چاوی لەسەر یەک دادەنێ و دەست دەکا بە دوعا و پاڕانەوە، خودایە باڵی ئەم کوڕەمت پێ دەسپێرم، ئاگاداری بە، لە ئێوارەوە پاک لەونی لێ گۆڕاوە، وڕێنە دەکا و هەڵیت و پڵیت دەڵێ، خودایە گیان سەگی بەردەرگاکەتم، ئیتر گوێم لە وتەکانی نابێ هیچ نابیستم، لەبن لێوەوە ورتە ورتی دێ و بۆم ناچنەوە سەریەک، بەڵام دەزانم بۆ من دەپاڕێتەوە، پێی وایە دەستیان لێوەشاندووم و عەقڵم گۆڕاوە، پاش پاڕانەوەیەکی زۆر هەڵدەستێ و بەرماڵەکەی کۆ دەکاتەوە و قورئانەکە لەسەر تاقچەکە هەڵدەگرێ و لەپشت سەرینەکەی من دایدەنێ، بەچاو ئیشارەی ڕاکشانم دەکا و منیش درێژ دەبم، لێفەکەم پێدا دەدا و لەگەڵ بابم دەچنەوە دیوەکەی خۆیان، کە چاو هەڵدێنم تاووبان گەرمە، کەس هەستی بەم گۆڕانە نەکردووە، ژیان ئاساییە، کەس هەنگاوەکانی زەمان نابینێ کە هێور هێور بەرەو پاش دەکشێتەوە، پێم سەیرە! کەس هەست بەم گۆڕانە ناکا، ئاخر ئەوە نییە میلەکان بەرەو پاشەوە دەئاژوێن، چاو دەبڕمە میلەکان، چەن کەسێک شانیان داوەتە بەریان و بەرەو پاش دەیانکێشنەوە، هەموویان چڵکن و پیسەڵووکەن، دیارە زۆر لەمێژە خۆیان نەشۆردووە، چڵکی ساڵ و ڕۆژگارێکیان پێوە ڕەقیڵەی بەستووە، ڕیش و پرچیان لێک دراوە و بە سنگ و پشتیاندا شۆڕ بووەتەوە، ئەوەندەیان پاڵ لەو میلانە ناوە ئارەقەی ڕەش و شینیان دەرداوە، دۆوک هەموو لەشیانی سپی کردووە، دیمەنێکی قێزەونن، بێزیان لێدەکەمەوە، دڵم لەژێلا دێ و پەرۆش دەکەمە سەر جێ و بانەکەم، دایکم و خوشکم بەدەم هێڵنجەکەمەوە دێن، هەی دایکت بمرێ ئەوە چییە ڕۆڵە؟ هیچ دایە گیان هیچ، دیمەنی ئەو کابرایانەم دی، هێڵنجم دا و پەرۆشم کرد، هەردووکیان

بە یەکەوە لێم دەپرسن کامە کابرا؟ ئەمنیش ئاماژە دەکەمە نێو سەفحەی کاتژمێرەکە، ئەو پیاوانەی شانیان داوەتە بەر میلی ئەو سەعاتە، ئەوە نییە بەرەو پاش پاڵی پێوەدەنێن، نیگای هەردووکیان وەک چۆلەکەیەکی ترساو لەسەر نێوچاوانم دەنیشنەوە، بەجووت بەترسەوە لێم دەڕوانن، ترساوە لە شەوێوە هەر وڕێنە دەکا و قسە دەپەڕێنێ، خودایە گیان ئەوە چ بەڵایەک بوو؟ دادەی ڕۆڵە گیان ئەو جێ و بانە کۆکەوە و بیانخە دەرێ، بۆخۆشی لەتاسێکی چکۆلەدا ئاوم بۆ دێنێ هەتا دەست و چاومی تێدا بشۆم، وردە وردە ئەندامانی بنەماڵە لەگەڵ یەکتریدا دەکەونە چپەچپ، جارجار لە مابەینی قسەکانیاندا گوێم لە هەندێک وشەی وەک خەرەفاوە، لەونی لێ گۆڕاوە، شێت بووە، خودا ڕەحمی پێ بکا، پێم سەیرە ناکا ئەمانە بە شێتم بزانن، ئەم کوێرانە، ئەم کەڕانە، خۆزگەم بەخۆتان کەڕ و کوێرەکان، بابم دەڵێ واچاکە بیبەستینەوە، با نەچێتە دەرێ، کەس بەو باسە نەزانێ، هەتا بزانین خودا چمان بەسەر دێنێ، هەموویان لێم دەهاڵێن، بەچاوی ترس و بەزەییەوە تێم دەڕوانن، خوشکم ڕەنگی هەڵبزرکاوە، لێوەلەرێی پێ کەوتووە، چاوەکانی پڕ بوون لە فرمێسک، ڕوخساری دایکم خەم و پەژارەی لێدەڕژێ، بابم و کاکم هەریەکە لەلایەکەوە دەست دەدەنە باڵێکم، منیش وەک مردوو بێ دژایەتی کردن ڕێیان لەگەڵدا دەگرم، دەمبەنە دیوێکی ئەولاتر، دەیانەوێ بە زنجیرێکی ئەستوور بمبەستنەوە، ترس و سەرسامی دەمهەژێنێ، دەڵێم بابە من شێت نەبووم، ئاگام لەخۆمە، ئەوەی دەیڵێم وایە، ئێوەن کە نایبینن، هەستی پێناکەن، هەروەک نەشیانبیستبێ وایە، بابم دەڵێ بیبەستەوە «جوردانۆ برۆنۆ»م وەبیر دەکەوێتەوە، لەسەر سێدارەکەیەوە، ئاگر بە لەشییەوە بڵێسە دەستێنێ، لە پڕ گومبەتەی خۆم دەدەم و لەدەستیان هەڵدێم، بە جلوبەرگی خەوێوە دەردەپەڕمە دەرێ، ئەو ژنانەی خەریکی بەردەرگا ماڵینن دەحەپەسێن، پێیان سەیرە، من هەڵدێم و بابم و کاکم بەدوومەوەن، جار لەگەڵ جار حەشیمەتەکەی پشت سەرم لەزیاد کردندایە، هەراهەرا و زنازنایان سەر شەقام و کۆڵانەکان دەئاخنێ، باب بەسەر کوڕەوە نییە- شێتە- چەقۆی وەشاندووە- نەفەرێکی زگ دڕیوە- کوشتوویە- نەماوە- پێم وابێ دایکیەتی- نا دایکی نییە خوشکییەتی- قاتڵە دەرنەچێ، هەر من ڕادەکەم و ئەوان بەدوومەوەن

لیباسەکانم لەبەر دادەماڵدرێن، ترس و شەرم هاشاوڵم بۆ دێنن، بەو شۆڕت و ژێرکراسەوە بۆ دەرپەڕیمە دەرێ، هەر زنجیرەکەم باشتر بوو، تازە ڕاوەستان مەحاڵە، هەر بەدەم هەڵاتنەوە هەزار تاوانیان بۆ داتاشیوم، ڕێوی تا قەباڵەی خۆی خوێندەوە لە لووتەوە دەریان هێنا، بەدەم هەڵاتنەوە لەسەر شانی پاتۆڵ فرۆشێک پاتۆڵێک دەڕفێنم، ژمارەیەکی تریشم حەشیمەت بە دوو دەکەوێ، دزە دزە بیگرن، دزە ئەو سەگبابە، ملوانکەی ژنێکی ڕفاندووە- کاری هەر ئەوەیە- من دەیناسم کیف و ملوانکەی ژنان دەڕفێنێ- گیرفان دەبڕێ- نا قاتڵە دایکی خۆی کوشتووە- نا خوشکییەتی- دزی قاتڵ هەر بۆ کوشتن چاکە، بەدەم شەپۆلی خەڵکەکەوە لە شار دەچمە دەرێ، هەر ئەوەندەم خۆشە لەماڵەکان وەدەر دەکەوم و چەن هەنگاوێک لە خەڵکەکە دوور دەکەومەوە، لەپڕ دەنگێکی بەرز وەسەر ئاپۆرەی خەڵکەکە دەکەوێ- بەردەبارانی کەن و ئەو سەگبابی مرۆڤ کوژە، نەهێڵن دەرچێ، بیکوژن، وەک بارانی پەڵە بەردم بەسەردا دەبارێ، ناتوانم خۆمیان لێ ببوێرم، لەژێر بارانی بەرددا بەچۆکدا دێم کەس بە فریام ناگا تەنانەت باب و براکانیشم، ئەوانیش وەک خەڵکەکە بەردم تێدەگرن، پێم وابێ باوەڕیان هێناوە قاتڵ و دز بم، هەموو گیانم لەخوێندا سوور هەڵدەگەڕێ، تارایەک لەخوێن دامدەپۆشێ، دەبم بە ژێر کەڵەکەی بەردەوە، بەحاڵ گوێم لە ورتە ورتی ئەودیوی بەردەکان دەبێ چەن کەسێک تۆزی دەستیان دەتەکێنن، لەوانەیە چەپڵەش لێ دەن، دایکم و گزنگی خوشکیشم بۆم دەگرین، «گالیلە» و «سوقرات»م وەبیر دێتەوە، تەرمەکەی «هەلاج» بە بەرچاومەوە جۆلانێ دەکا. «هەژار» چوارینەکانی «خەیام»م لەسەر دەخوێنێ، وڵات بێ دەنگ دەبێ.

١٣٨٦/٣/٨هەتاوی